

ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Майборода Людмила Анатоліївна

*Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, м. Київ,
Mayboroda2007[at]gmail.com*

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій актуалізує модернізацію системи професійно-технічної освіти. Суть модернізації полягає у розвитку дистанційної освіти, яка завдяки такому глобальному явищу, як інтернет охоплює широкі версти населення та стає найважливішим фактором його розвитку, що, зокрема, і зазначається у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [1].

Використання дистанційної форми навчання у професійно-технічній освіті (ПТО) декларовано нормативно-правовими актами, а саме, Законом України «Про професійно-технічну освіту» (ст. 12) [2] та Положенням про дистанційне навчання (наказ МОН України від 25 квітня 2013 р. № 466). У цих документах дистанційне навчання розуміється як «індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» та його метою є «надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників» [3].

Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей [3].

У професійно-технічних навчальних закладах (ПТНЗ) технології дистанційного навчання можуть використовуватись при організації навчального процесу за програмами первинної професійної підготовки, перепідготовки або підвищення робітничої кваліфікації, а також за навчальними програмами з навчальних предметів та професійно-теоретичної підготовки. Професійно-практична підготовка може здійснюватися за дистанційною формою та/або очно у вигляді виробничого навчання, виробничої, переддипломної (передвипускної) практики і проводиться у

навчально-виробничих майстернях, на полігонах, тренажерах, автодромах, трактородромах, у навчально-виробничих підрозділах, навчальних господарствах, а також на робочих місцях на виробництві та у сфері послуг або із використанням технологій дистанційного навчання за наявності відповідних веб-ресурсів і можливостей доступу до них.

Проведений нами аналіз показав, що лише окремі ПТНЗ та педагоги професійного навчання, за власної ініціативи, використовують у навчально-виховному процесі елементи дистанційного навчання. Перші організують проведення занять через інтернет з метою вивчення навчального матеріалу учнями під час карантину та хвороби, другі – у засвоєнні нових знань учнями, їх самостійній роботі, контролі знань, консультуванні тощо.

На сьогодні реалізація системи дистанційного навчання у навчальному процесі ПТНЗ відбувається хаотично, із використанням різних інформаційно-комунікаційних технологій, інтернет-ресурсів і програмних засобів, залежно від соціально-технологічних умов і можливостей об'єкта.

Виділимо три способи реалізації дистанційного навчання:

1. Надання доступу учням до електронного контенту за допомогою мережі інтернет, на базі власного серверу ПТНЗ або за допомогою інтернет-сервісів, які надають можливість обміну контентом, такі як: Google Drive, Microsoft OneDrive, Yandex диск тощо. Наприклад, досвід використання Google сервісів у навчально-виробничому процесі мають педагоги професійного навчання Вінницького міжрегіонального вищого професійного училища.

2. Організація дистанційного навчання на додаткових можливостях інтернет-сервісів та активному використанню електронної пошти, персональних сайтів (блогів), соціальних мереж (Facebook, VK тощо). Розміщення контенту відбувається на власному сервері або «хмарі» за допомогою безкоштовної пошти (соціальних мереж) та безкоштовних засобів створення онлайн тестів. Так, наприклад, Криворізький професійний будівельний ліцеї і Камінь-Каширське вище професійне училище у професійній підготовці кваліфікованих робітників використовують систему дистанційного навчання засобами персональних сайтів навчального закладу і сайтів/блогів педагогів професійного навчання.

3. Використання спеціалізованого програмного забезпечення, до якого відновиться: Edmodo, Moodle, Blackboard, SuccessFactors, SkillSoft, Litmos, eFront, OpenEDX тощо. Вони забезпечують підтримку навчального процесу від створення навчального контенту до керування навчальним процесом. Організація навчального процесу з використанням спеціалізованого програмного забезпечення системи дистанційного навчання дозволяє: використовувати різноманітні режими навчання (синхронне/асинхронне); різноманітні форми навчальної діяльності; широкий, практично необмежений спектр різних видів навчальних матеріалів; різноманітні види перевірки знань; здійснювати централізований контроль успішності учня; використовувати різноманітні способи заохочення успішності; здійснювати

тьюторську підтримку; використовувати засоби аналітики і звітності тощо [4].

Лабораторія дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України з 2016 року розпочала науково-дослідну роботу з теми «Методичні основи дистанційного навчання кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах» на основі навчальної платформи Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) – модульне об’єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище. Це безкоштовна і відкрита навчальна платформа, система управління навчанням, що призначена для об’єднання і взаємодії адміністрації, педагогів та учнів в єдиній надійній, безпечній та інтегрованій системі для створення персоналізованого навчального середовища, підходить для організації традиційних дистанційних курсів, а також підтримки очного навчання. Використовується у 197 країнах світу і перекладена на десятки мов, у тому числі й на українську.

Перевагами організації дистанційного навчання засобами спеціалізованого програмного забезпечення Moodle є: максимальне спрощення педагогам підготовки навчального матеріалу та подальше його вдосконалення; надання можливість отримання різноманітної аналітичної інформації щодо учня або навчальної групи, що сприяє прийняттю обґрунтованих педагогічних рішень; автоматизація навчальних процесів, що дає можливість забезпечити особистісно-орієнтовану розвивальну педагогічну систему; покращення якості та швидкості засвоєння навчального матеріалу.

Література

1. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
2. Закон України «Про професійно-технічну освіту» від 10 лютого 1998 р. № 103/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр>.
3. Положення про дистанційне навчання. Наказ МОН України від 25 квітня 2013 р. № 466 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
4. Базелюк О. В. Структурний аналіз способів реалізації дистанційного навчання у ПТНЗ [Електронний ресурс] / О. В. Базелюк // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7, 19 квітня 2016 р.), Т. II. / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. – К. : ПТН НАПН України, 2016. – С. 117–120. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/107242/>.